

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIII.

V Celovcu, 28. svečana 1894.

Štev. 6.

Prošnja.

Mnogo naročnikov »Mira« še ni plačalo letos naročnine, in tudi za pretekla leta so ostali nekteri na dolgu. Ker nam od številke do številke naraščajo veliki stroški za papir, za tisk, za uredništvo, opravništvo, ekspedicijo in za pošto, uljudno prosimo vse naročnike, ki so še kaj na dolgu in ki želijo list še dalje prejemati, da ta dolg prej ko mogoče poravnajo, da nas ne spravijo v zadrego, ker tudi mi moramo velike stroške redno poravnati. Pri vsaki reči mora neki red biti, tako tudi pri »Mirovi« naročnini. Upamo, da ta opomin ne ostane brez uspeha.

Lastništvo „Mira“.

Usmiljene sestre — odklonjene!

Poročali smo že na kratko, da naš deželni zbor ni hotel sprejeti predloga našega poslanca Einspielerja, naj bi se za postrežnice v novo bolnišnico vzele usmiljene sestre, ki so celemu svetu znane kot izvrstne postrežnice bolnikov, ker so usmiljene, pobožne, do skrajnosti potrpežljive in ljubeznjive; saj ne delajo zavoljo plače, ampak Bogu na čast, ker so si same izvolile ta težavni stan, da si temveč zaslužnja naberejo za večnost in tembolj gotovo izveličajo svoje duše. Našim liberalcem pa so ljubši lutrovske diakonise iz Berolina, ker so iz nemškega »rajha«. To je velika krivica za vse Korošce, posebno še za slovenske, in sicer v verskem in v jezikovnem oziru. Bolnik ne potrebuje samo zdravil za telo, dostikrat je še bolj potreben dušne tolažbe. Če ima kaj na vesti, da ga peče, to pomnoži njegove bolečine. Ako se pa spové in z Bogom spravi, to pomiri njegovo srce in mu pomaga čestokrat tudi k telesnemu zdravju. Zato imajo usmiljene sestre (nune) prav, da k hudo bolnemu brž duhovnika pokličejo, kateri mu podeli sv. zakramente in tako najprej njegovo dušo ozdravi. Da pa lutrovske diakonise nemajo tistega verskega duha v sebi,

pokazala je že prva, ki je prišla iz Berolina, kajti odstranila je iz ene dvorane sv. razpelo (britko martro), in ravno to je hotela storiti v neki drugi izbi. Od take, ki križanega Zveličarja težko vidi, ni pričakovati, da se bo posebno požurila, k bolniku poklicati duhovnika, in tudi sama ga ne bo tolažila z resnicami naše vere, ker ni naše, ampak protestantske vere. Krivica je pa tudi v jezikovnem oziru. Kdor hoče bolniku streči, mora znati z njim govoriti, da izvé, kaj poželi. Od berlinskih diakonis pa gotovo nobena ne zna besedice slovenske, zato se s slovenskimi bolniki ne bodo moglo zgovoriti, in vendar tudi mi Slovenci plačujemo deželne doklade, s katerimi se uzdržuje deželna bolnišnica. Še koroški Nemci bodo težko zastopili te pruske diakonise, ker na Pruskem se govori vse drugačna nemščina, kakor na Koroškem. Vrh tega bodo te diakonise še silno drage. Prva bo imela 800 gld. letne plače.

Ta stvar je tedaj zanimiva za celo deželo, zato je vredno, da objavimo celi razgovor o tej zadevi, kakor se je vršil v 23. seji deželnega zbora dne 12. svečana 1894. Kot 5. točka pride na vrsto poročilo finančnega odseka o predlogu posl. Einspielerja, kateri se glasi v tem smislu, naj bi deželni odbor prevdarjal in premišljeval, ali bi ne kazalo, za postrežnice v novo bolnišnico vzeti usmiljene sestre. Finančni odsek predlaga, naj se ta predlog odkloni, s pretvezo, da je deželni zbor že dne 29. sušca 1892 in 26. kimovca 1892 uredbo postrežbe izročil deželnemu odboru. Za Einspielerjev predlog so se prvi oglasili mil. g. knezoškof dr. Jožef Kahn. Povdarjali so, da pridejo v bolnišnico večidel revni ljudje, ki so pa verni kristjani. Taki pa želijo pred smrtjo prejeti sv. zakramente; vodstvo bolnišnice pa ima dolžnost, ne samo da jim to omogoči, ampak samo mora skrbeti, da se duhovnik pokliče o pravem času. So pa tudi bolniki, ki so sicer verni, pa mislijo, da njih bolezen ni tako nevarna, zato s spovedjo še odlašajo. Take je treba k spovedi opominjati. Posvetne postrežnice tega ne bodo storile, nune pa gotovo. Gosp. govornik so pravili tudi iz lastne skušnje (iz Marijanišča), kako so nune vestne in kako ljubijo red in snago (čednost) ter da z njimi bolje in ceneje izhajajo, kakor prej z deklami. — Posl. Hock je mil. g. knezoškofu prav neotesano in razžaljivo odgovarjal. Najprej je trdil, da

nič ni res, da bi bila diakonisa Pfau iz dvorane za operacije odstranila sv. razpelo (glej pozneje zapisnik). Potem je rekel, da se s tem predlogom samo prepri dela. Gosp. knezoškofu očita, zakaj so prej svojo poslansko dolžnost (?) zanemarjali in zakaj niso že l. 1889. v deželni zbor prišli, da bi bili govorili za sprejem usmiljenih sester. Slednjič trdi, da hoče liberalna stranka koroška postrežbo bolnikov povzdigniti »na najvišjo stopinjo« (?) in da je zato poklicala diakonise, ki so zelo omikane in v postrežbi vrlo izurjene ter se usmiliijo vsacega bolnika, med tem, ko se »krščanska ljubezen« nekterih duri izogiblje (?), v ktere mora potem nesebično »človekoljubje« pomoč prinesiti. — Za Hockom je govoril nemški kmet Pongratz iz labudske doline ter toplo priporočal Einspielerjev predlog. — Za njim je govoril posl. Einspieler po stenografičnem zapisniku tako-le:

„Zelo moram obžalovati, da finančni odsek predlaga, naj se preko mojega predloga preide na dnevni red, ker je to zelo važna zadeva, za katero se, kakor vem iz lastne skušnje, zanima večina koroškega prebivalstva. Meni je znano, kako kmet-sko prebivalstvo o tej stvari misli. Ko sem svoj predlog v tej visoki zbornici stavil, bilo je ljudstvo veselo in je moj predlog pozdravljalo, ker ljudstvo v resnici želi, naj bi se za postrežbo v bolnišnici vzele usmiljene sestre. Ko sem svoj predlog utemeljeval, sem tudi povedal, kaj me je k temu nagnilo, namreč skrb za dobro postrežbo, in dokazal sem, da usmiljene sestre bolnikom tako ljubeznjivo stredijo, da si bolje želeli ni mogoče. Navedel sem spričevala o delovanju usmiljenih sester. Utemeljeval sem svoj predlog tudi gledé denarne strani. Če bi prav moj račun, kakor so omenili mil. g. knezoškof, morda ne bil povsem pravilen, in če bi prav usmiljene sestre ne bile nič cenejše mimo drugih postrežnic, je pa treba pomisliti, da usmiljene sestre, kedar opešajo, ne zahtevajo nobene pokojnine. V tem oziru bi dežela vender nekaj prihranila.

Gospod poslanec Hock se je pri zadnjem razgovoru o tej stvari sklical na besedo nekega slovečega strokovnjaka na Koroškem. (Klici: iz Koroške.) Kolikor se spominjam, je rekel: »na Koroškem«. Tisti je bojda rekel, da je usmiljenim sestram duhovnik prva, zdravnik pa še le druga oseba, da k bolniku prej duhovnika, kakor zdravnika pokličejo, da torej nune za postrežbo v bol-

Neumni Jurček.

(Šaljiva povest iz francoščine.)

V neki vasi, imenujmo jo Zagorico, živel je udovec, kočar Andrej Mrak, ljudje so mu rekali »stari Andrej«, s svojim sinom Jurčkom. Necega dne reče Andrej svojemu sinu: »Jurček, jutri je v mestu živinski sejm; v naši vasi bo pa na dražbi prodan travnik našega sosedu Bernarda, in jaz bi ga rad kupil, zato moram pri dražbi zraven biti. Z denarjem mi gre pa tesno, mislim sem na sejmu prodati osla in eno kožo, potem bom menda že vkup spravil denar za travnik. Ali bi si ti upal namesto mene prodati osla in kožo?« — »Kaj bi si ne upal«, reče Jurček razžaljen, »saj sem že osemnajst let star, bom ja kmalu zvedel, kakošne so živinske cene in za koliko smem obe bravi pustiti.« — »To že verjamem«, odvrne oče nekako v skrbéh, »pa na sejmih je zmirom dosti sleparjev...« — »Nič se ne bojte, oče«, reče sin, »le dajte mi osla in kožo, katero izberete, in prodal bom oboje, da bote zadovoljni.« »Je že prav«, konča Andrej ta razgovor, »le glej, da dobro prodaj, da morem travnik plačati.«

Drugo jutro se je Jurček z oslom in kožo odpravil na pot v mesto. Na cesti je bilo vse živo ljudi, živine, vozov in vozičkov; vse se je drvilo na sejm. Jurček hodil je počasi po cesti, v desni vodeč osla, v levi pa kožo, ter premišljeval, koliko denarja bi utegnil skupiti za svoja dva spremeljevalca. Ko se že hoje naveliča, šine mu misel v glavo, da bi se vsedel na osla. Pa kaj početi s kožo? Jurček jo brž ugane: trak, za katerega je

kožo vodil, privezal je oslu na rep in potem je osla zajahal in šli so naprej proti mestu. Osel je hitreje stopal in držal glavo po konci, kakor bi bil ponosen na to, da nosi svojega mladega gospodarja. Koza je bila pa bolj trmasta ter je od časa do časa zvižala glavo na vse strani, da bi se oprostila, kar se jej pa ni posrečilo. Za odškodnino se je zabavala z zvončkom, katerega je imela na vratu privezanega, ki se je v enomer glasil: »drin! drin!« Jurček prijaha do neke gostilnice, kjer je stala miza pred hišo, in okoli nje so sedeli trije možje. Bili so trije rokovernjači sleparski, ki so se ravno pogovarjali, da pojdejo v mesto na sejm, če se bo dalo kaj primešetariti, prislepariti ali pa zmakniti. Ko ti trije Jurčka na oslu mimo jahati vidijo, ponosno pred se gledajočega, da se na nje niti ozrl ni, reče prvi rokovernjač: »Ali vidita tega gizdavega fantalina? Kaj stavita, da mu ukradem kožo, da me še zapazil ne bo?« Drugi reče: »Kaj bo to težavnega? Jaz mu pa ukradem osla, na katerem sedi, pa ne bo nič na pomoč klical.« Tretji slepar je temnega pogleda nekaj časa premišljal, potem pa se nasmehe in reče: »Kar si vidva storiti upata, to je igrača za otroke. Jaz pa kaj stavim, da mu vzamem klobuk in jopič in hlače in čevlje, in ne bo drugzega videl, ko vedro nebo nad seboj.« Po teh besedah so tatovi izpili in šli proti mestu. Med tem je Jurček počasi jahal proti mestu, ne da bi se dosti oziral na levo ali desno. Zato tudi ni zapazil, kako je neki mož po prstih stopajoč pritiskal za njim; hodil je kakor po jajcih. Ko ga dobiti, je s pravo tatinsko spretnostjo, kakor bi trenil, prerezal vrh, za katero je bila koza na oslov rep privezana; odrezal je tudi jermen z zvončkom in

ga privezal na oslovi rep. Tat je držal kožo za trak in jo peljal po cesti nazaj, Jurček pa je jahal naprej, nič hudega sluteč, ker je zvonček vedno cingljati slišal, torej mu je bilo nedvombeno, da kjer je zvonček, je tudi koza. Ko ga pa enkrat muba zadaj na vratu ugrizne, zavil je glavo in pogledal nazaj, in zdaj je videl strašno praznoto pred seboj, kajti koze ni bilo nikjer. Brž skoči z osla doli, ga obrne in gre peš, osla vodeč, po cesti nazaj proti domu. Vsacega človeka je prašal, če ni kje videl tako in tako kožo. Bilo je že malo ljudi na cesti, kajti Jurček je bil že prej med zadnjimi, ki so šli na sejm, in zdaj, ko se je obrnil, srečaval je že poslednje. Nazadnje postala je cesta čisto prazna in otožna, ni bilo videti ne človeka, ne toliko zaželjene koze »belke«, kakor so jo klicali. Zdaj se vendar prikaže neki mož na cesti. Jurček mu hiti naproti, hrepeneč, da bi morda od njega kaj zvedel. »Dobri mož«, ga ogovori, »ali niste videli nobene koze? Zgubil sem kožo; bila je velika, belkaste dlake, debela in rogata. Tako lepe koze ni več v deželi.« — »Ljubi moj«, odgovori rokovernjač (kajti eden od tistih treh je bil), »jaz nisem videl nobene koze. Le tam gori pod gozdom sem videl neko belkasto žival, pa sem mislil, da je kak velik pes. Poglejte, tam, kjer dva velika hrasta vkupaj stojita.« Ves vesel zavpije Jurček: »Moj Bog, gotovo ste videli mojo kožo. Kar tje potečem in v gozdu jo gotovo brž najdem. Toda kdo mi med tem varuje mojega osla? Prijatelj, ali bi vi hoteli tako dobri biti in mi tačas osla držati? Saj pridem kmalu nazaj!« — »Zakaj pa ne?« reče tujec, »pa kmalu pridite nazaj, ker jaz nemam preveč časa.« Kakor bi ga veter ne-

nišnicah niso tako pripravne, kakor posvetne postrežnice. Temu nasproti zamorem gosp. poslancu Hocku naštetu spričevanja imenitnih strokovnjakov, kateri izvrstno delovanje usmiljenih sester popolnem priznavajo in jim prednost dajejo pred vsemi posvetnimi postrežnicami.

Ker je g. poslanec Hock pravil, da v Julijevi bolnišnici v Würzburgu, kjer je mestni župnik vodja bolnišnice, njegov kaplan pa da je tajnik, da tam nočejo usmiljenih sester, ker duhovsko vodstvo bolnišnice noče gospodstva v zavodu deliti z nunami, zato se je v Würzburg pisalo, ali je tam res mestni župnik vodja bolnišnice in ali so postrežnice res posvetne. Zdaj hočem poslancu Hocku in visoki zbornici prebrati odgovor mestnega župnika gosp. dr. Brauna:

„V Würzburgu, dné 29. prosinca 1894.

Velečastiti gospod sobrat!

Tukaj nemamo mestne bolnišnice; bolniki, za ktere mora mesto skrbeti, pošiljajo se v slovečo Julijevo bolnišnico, ktero je v 16. stoletju ustanovil knezofskof Julius. Službo nadzdravnikov v tej bolnišnici opravljajo zdravniki-profesorji tukajšnjega vseučilišča. Postrežbo vodi in nadzoruje oskrbnistvo, v katerem sedi tudi katoliški župnik te bolnišnice. Postrežnice so posvetne, morajo pa katoličanke biti. One morajo zjutraj in zvečer bolnikom naprej žebrati (moliti). Ne vem, ali je g. Hock govoril z župnikom bolnišnice; to pa vem, da pride župnik malo v dotiko z ljudmi, ki bolnišnico obiskujejo. Župnik ima dva kaplana, pa nobeden iz nju ni tajnik oskrbnistva. Vodja bolnišnice je posvetnega stanu, jurist. Res je, da večkrat prihajajo želje, naj se za postrežnice vzamejo usmiljene sestre, pa zdravniki-profesorji jih ne marajo, ker so večidel protestanti in se bojijo, da bi nune znale preveč upliva zadobiti na bolnike, zdravniki pa hočejo vso oblast v svojih rokah obdržati. Vpričo nun bi ne smeli vsega storiti in bolnikov trpinčiti na primer s tem, da učenci zdravniške šole na bolnikih svoje zdravilne poskušnje delajo.

Sloveči profesor dr. Laube, zdravnik za bolezni v želodcu, ima tukaj svojo posebno kliniko (bolnišnico) in rabi za postrežbo usmiljene sestre, čeravno je navdušen protestant, in čeravno so tukaj tri hiše polne diakonis, ki hodijo po hišah bolnikom stree. Zdravnik prof. dr. Riedinger ima v svoji zasebni kirurški kliniki tudi usmiljene sestre. Protestantovski ženski zdravnik dr. Hoffmeier je ravno zdaj v dogovorih z usmiljenimi sestrami, da bi prišle za postrežnice na njegovo kliniko. Ravno tako protestantovski prof. dr. Rieger, zdravnik za bolne živce in predstojnik klinike na vseučilišču, že več let prosi za usmiljene sestre, pa jih ne more dobiti, ker jih primanjkuje

Z odličnim spoštovanjem itd.

dr. Braun, župnik.“

Poslanec Einspieler je nadaljeval potem: „Iz tega pisma je razvidno, da se v tistih bolnišnicah v Würzburgu ne gre za duhovsko oblast, kakor je g. poslanec Hock trdil, ampak za oblast zdravnikov. Sicer pa pri bolnišnicah ni toliko na tem ležeče, kdo ima v hiši oblast, ampak kako se bolnikom streže. Iz prebranega pisma se pa tudi vidi, v kako visoki časti da so usmiljene sestre na Nemškem, da jih še protestantovski profesorji kličejo v svoje zasebne bolnišnice, kakor g. dr. Braun tukaj pravi. Omeniti je tudi vredno, da so tudi rajni nemški cesarici in pa cesarju Frideriku stregle usmiljene sestre. Če nadalje pomislimo, da na Štajerskem v vseh javnih bolnišnicah usmiljene sestre strežejo, smemo vendar iz tega sklepati, da so ljudje z njimi zadovoljni in da svojo službo boljše opravljajo, nego posvetne postrežnice. — Finančni odsek je svoj predlog, da naj se preko mojega predloga preide na dnevni red, s tem ute-

sel, tekkel je Jurček proti hosti in tam je „belko“ iskal in klical, pa seveda zastoj. Med tem pa se je slepar na osla vsedel in ga pognal, da ga je hitro odnesel po neki stranski poti v bližnjo goščo. Ko je Jurček ves žalosten iz gozda na cesto nazaj prišel, ni videl več ne osla, ne tujega moža. Zdaj je spoznal, da je goljufan in okraden, in ves pobit se obrne spet proti mestu, upajoč, da bo morda ukradene živali na sejmu zagledal. Toda ta up ga je goljufal; tatova sta ukradeni živali na varen kraj spravila. V veliki žalosti in skrbi se Jurček proti večeru napoti proti domu. Pot ga pripelje mimo neke velike hiše; blizu hiše je bil vodnjak, pri vodnjaku pa je sedel neki mož, držal glavo v rokah in tako milo zdihoval, da bi se ga kamen usmilil. Jurček se mu približa: „Gospod, ali niste morda slučajno videli, da bi bil kdo eno belkasto, veliko kozo ali pa enega sivega osla tu mimo peljal? Oboje mi je bilo danes ukradeno.“ Tujec vstane in reče: „Kaj bo to, en osel pa ena koza! To ni nič proti temu, kar sem jaz zgubil. Hotel sem si tukaj pri vodnjaku vode zajeti, da bi si žejo ugasil; ker mi je pa pri tem opravilu moj usnjati pas na poti bil, v katerem sem imel shranjenih vse polno cekinov in tolarjev, odpel sem tisti široki, z denarjem nabasani pas in ga položil tukaj na kraj vodnjaka na to desko; toda nesrečen, kakor sem, bil sem pri zajemanju vode neroden, sunil sem v pas in ga toliko porinil, da mi je v vodnjak padel. Jaz vem, da je voda v vodnjaku plitva, in kdor bi mogel doli splezati, bi moj pas kmalu z nogami otipal na dnu in pri tem bi mu voda komaj do trebuha segla. Kar enkrat seže na dno in ima moj pas s cekini. Jaz bi sam to storil, pa imam

meljil, da spada uredba postrežbe v deželni bolnišnici v delokrog deželnega odbora. To je res; pa deželni odbor je vendar odgovoren deželnemu zboru. Gotovo ima deželni zbor pravico, v tej zadevi spregovoriti in deželnemu odboru podati svoje nasvete. Nadalje finančni odsek svoj predlog še s tem opravičuje, ker sta že leta 1892. bila storjena dva sklepa v tej zadevi, in da ne kaže, kaj spremeniti gledé postrežbe v bolnišnici. Prvi sklep od 29. sušca 1892 se dotika pa samo pokojnine postrežnic. Ta rov prekoračiti vendar ne bo tako težko za deželni zbor, oziroma deželni odbor. Drugi sklep od 26. kimovca 1892 pa govori, da se Rudolfski hiši na Dunaju dovoli vsakoletnih 50 gld. proti temu, da izvežba vsako leto po dve posvetni postrežnici.

V stenografičnem zapisniku od seje dné 13. kimovca 1892 najdem sicer zapisano: „Vis. deželni zbor sklene: 1. Rudolfskemu društvu se za 10 let dovoli letnih 50 gld.; 2. V proračun bolnišnega in porodišnega zaklada za l. 1893. se v rubriko V. postavi znesek 50 gld.“ Nikjer pa ne najdem, da bi bil deželni zbor o l. točki kaj sklenil. Dežela torej niti zavezana ni, da bi Rudolfskemu društvu skozi 10 let dajala po 50 gold. Deželni zbor je sicer v svoji seji dné 26. kimovca l. 1892. sklenil, da se 50 gld. za Rudolfsko društvo postavi v proračun za l. 1893. Ta sklep nam pa ne more braniti, če hočemo gledé postrežbe v bolnišnici kaj spremeniti. Prosim visoko zbornico, da sprejme moj predlog, posebno pozivljam poslance kmetiskih občin, naj z menoj glasujejo, ker njih volilci tako želijo.“

Ker je pa poslanec Hock v svojem govoru tudi tajil, da bi bila diakonisa sv. razpelo odstranila in rekel, da je bila bolnica Löcker le zato razžaljena, ker ni smela križa seboj nesti, ko je bolnišnico zapustila, ktereja jej gospa Pfau seveda ni smela dati, ker je lastnina bolnišnice, nadaljeval je poslanec Einspieler:

„Kar je g. poslanec Hock popravil, moram spet popraviti. On je rekel, da je poizvedoval, ali je to res, kar sem jaz zadnjič povedal o gospej Pfau. Kako je on poizvedoval, ne vem; toda jaz imam v rokah zanesljive dokaze, da je vse res, kar sem rekel o gospej Pfau. Prisiljen sem, da bom danes še več povedal o njej, kakor zadnjič, da se bo jasno pokazalo, kakošna je ta postrežnica. Opiram se na uradni zapisnik, kateri se je pred pričami zapisal na izpoved neke bivše postrežnice po imenu Suzana de Lorenzo, ki je l. 17 let stregla v bolnišnici. Kar je ta rekla, potrjuje tudi neka druga bivša postrežnica, ki je zdaj babica v Borovljah. Govornik bere:

I. Zapisnik,

pisan dné 27. prosinca 1894 v župniškem dvorec mestne farne cerkve sv. Iljuna v Celovcu.

Prisotni: podpisani.

Gospodična Suzana de Lorenzo, umirovljena postrežnica tukajšne bolnišnice, ki je dné 1. vel. srpana 1893 v pokoj stopila, izpove:

„1. Par mesecev pred mojim izstopom prišla je nova nadpostrežnica diakonisa gospa Pfau. Prej da je službo nastopila, morala se je dvorana za operacije očediti, prah porisati, stene pomiti in omare popravljati. Vse to se je storilo in tudi sv. razpelo je stalo spet na svojem starem prostoru na omari za orodje. Gospa Pfau pa je križ

tako bolezen, da se mi rado v glavi zvrtil, vodnjak je pa dvajset metrov globok. Ko bi se meni med plezanjem zvrtilo, padem na dno in se ubijem ter ne pridem več živ iz vodnjaka. Dva osla in dve kozi tirad kupim, če greš ti po denar v vodnjak!“ Jurčku se iskra veselja v očeh zasveti, kajti zdaj je imel priložnost, popraviti prejšnjo zgubo. Kakor bi trenil, vrže od sebe klobuk, jopič, telesnik, hlače in čevlje ter se podá navzdol v vodnjak, opirajoč se z nogami in rokami in hrbitiščem ob stene. Med tem časom je tretji rokovanja, to je bil namreč mož, ki se je zlagal, da mu je denar v vodnjak padel, pobral Jurčkovo obleko in hitro pete odnesel. Jurček je dolgo brodil in tipal po vodi; ko pa nič ni našel, plezal je spet navzgor. Pa kdo popiše, kako se je prestrašil, ko zapazi, da obleke in tujca nikjer več ni. Vendar pomoči ni bilo nobene. Bežal je v svoji spodnji obleki v bližnji gozd in tam čakal trde noči. Potem pa je hitel proti domu in se vlegel v svojo posteljo. Zjutraj se je pa vrgel v svojo vsakdanjo obleko. Tajiti nič ni pomagalo, očetu je moral resnico povedati. Stari Andrej svoje jeze ni mogel krotiti in je fanta na glas zmirjal. Ta prepir je poslušala dekla Reza, po njej se je razneslo po celi okolici, in Jurček je dobil priimek „neumni Jurček“.

Iskrice.

Po redih največ hrepenijo takšni ljudje, pri kterih navadno nič ni rednega.

Mladost se ogreva na solncu nad, starost pa se ogreva pri peči spominov.

vzela, ga proč nesla in rekla proti meni in drugim postrežnicam: „S tem križem sva že sla, tega ni treba tukaj.“ Po mojem odhodu so dvorano na novo preslikali, sv. razpela (križa) pa ni več tam, odkar ga je g. Pfau odnesla.

2. Gospa Pfau je naproti postrežnicam večkrat govorila zoper vero. Enkrat je rekla: „Jaz ne verjamem ne na smrt, ne na hudiča, jaz ne verjamem ničesar.“

3. Ko sem jaz iz službe odhajala, začela je v moji dvorani neka ženska umirati. Jaz sem blagoslovljeno svečo prižgala in sem jo umirajoči v roko dala. Na to pa pride gospa Pfau in reče: „Čemu pa luč prižigate? Umreti bo že videla, saj je dan!“ Na to sem jaz rekla: „Po naši veri je pa to dobro.“ Pravijo, da je tudi po drugih dvoranah tako govorila, da so se jezili še možki bolniki in so jo oistro posvarili. Eden teh mož je vrtnar Albert Sejak, ki je bil v bolnišnici od 24. vel. travna do 25. mal. srpana 1893; zdaj je pa na Dunaju.

4. Neka znanka v bolnišnici mi je to povedala: V neki izbi, ne vem prav, ali je bila št. 56 ali 58, je ležala bolna gospa Löcker, pekinja iz St. Vida. Gospa Pfau je prišla v to izbo in je hotela sv. razpelo odnesti. Na prošnje gospe Löcker pa je križ vendar še tam pustila. Gospa Löcker je šla iz bolnišnice takrat, ko sem jaz v pokoj stopila; ona je potem v St. Vidu umrla. V bolnišnici je imela 17letno deklico za postrežnico pri sebi, ktera je bolnišnico spet z njo vred zapustila.“

Sklenjeno in podpisano.

Suzana de Lorenzo l. r.

Ferdinand Wappis l. r., mestni župnik.

Frane Treiber, kaplan, kot perovodja.

II. Zapisnik.

V Borovljah, dné 8. svečana 1894.

Častiti gospod!

Postrežnica Šodak je bila pri meni, in kar mi je povedala, Vam naznamim. O križu v dvorani za operacije je rekla gospa Pfau: „Jaz nočem križa; jaz sem vesela, če ga ne vidim. Vi (Šodak) ga znate že vzeti.“ Šodak je potem križ vzela in ga imela 10 mesecev v svoji izbi, in ko je izstopila, je križ še tam pustila. — Šodak je nadalje pravila, da je gospa Pfau večkrat rekla: „Ne verujem ne v smrt, ne v hudiča; ne verujem ničesar.“ Postrežnica Priskoj je enkrat umirajoči ženski svečo prižgala. Diakonisa Pfau je pa svečo ugasnila in rekla: „Čemu postrebuje luči, saj tudi brez luči lahko umrje, saj je dan.“ To je diakonisa storila tudi postrežnicam Suzana de Lorenzo in Meyer. Pri zadnji jo je umirajoči sam posvaril, in na to je odšla. — Gospa Löcker, tako je pravila Šodak, je imela posebno postrežnico, ki je križ večkrat z rožami venčala. Gospa Pfau (diakonisa) tega ni mogla strpeti in rekla je proti postrežnici Šodak: „Ta gospa zmirom križ venča; če ona odide, bom le senega Kristusa pod streho vrgla!“ Na to je Šodak rekla: „Vi tedaj niste kristijanka?“ Pfau je odvrnila: „Kristijanka sem že, pa mrzla; saj so tudi mrzli kristjani na svetu.“ Enkrat je bojda rekla: „Čemu pa je pater (duhovnik mnih); saj bolnik tudi brez duhovnika lahko umrje.“ Šodak je pripravljena, na vse to priseči.

S spoštovanjem

Klemenčič l. r.

Na te priče in dokaze Hok ni drugzega vedel odgovoriti, ko to, da so „same babje čenčarije“. Če bi pa kaka Slovenka ali katoličanka se predrnila tako govoriti in delati, kakor ta diakonisa Pfau, potem bi pa pritožbe zoper njo ne bile nobene „babje čenče“, ampak liberalni listi bi strašen hrup in vrišč zagnali in bi še ljudstvo po konci dvigali in grozili s poleni in kamenjem! — Dr. Luggin je potem ugovarjal, da je zidanje bolnišnice nujno potrebno; ako bi se pa potrdil Einspielerjev predlog bi se vse zavleklo, ker bi se morali predelati vsi načrti. (?) Mil. g. knezoškof so še enkrat toplo spregovorili za Einspielerjev predlog, pa vse je bilo zastoj. Pri glasovanju je bil zavržen z 28 proti 6 glasom. Za Einspielerjev predlog so glasovali: knezoškof dr. Jožef Kahn, Einspieler, Muri, Pongratz — in nekoliko prestrašena tudi knez Rosenberg in grof Lodron.

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Franc Kogelnik p. d. Klančnik, Podklancem 2 kroni; Jos. Némec, žel. uradnik v Celovcu, 2 kroni; Vesela družba pri Martinu v Gabru pri Medgorjah 4 krona. Skupaj 8 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Opomin za revne cerkve.) Tiste revne cerkve, ki potrebujejo kak dar od družbe vednega češčenja (Paramentenverein), naj vložijo svoje prošnje že zdaj na družbino predstojništvo (na benediktinskem trgu št. 10), ker je za nakup blaga in izdelovanje cerkvene oprave nekaj časa treba; zato se rado zgodi, da se na take prošnje ne more več ozir jemati, ki dojdejo le malo časa pred odpretjem razstave in razpošiljatvijo oprave. Predstojništvo se želi ozirati tudi na take revne cerkve, ki še niso nič dobile, ne samo zmirom na tiste, kjer imajo družbo vednega češčenja in ktere so morda že večkrat obdarovane bile. Čeravno imajo poslednje prednost, ker kažejo njih obiskovalci več vneto za družbo, vendar se krščanska ljubezen ne sme samo na nje omejiti. Z darovi ljubezni bomo za družbo tudi take kraje pridobili, kjer do zdaj še ni bilo mogoče podružnice ustanoviti.

Od Soteske. (Resnice se bojé!) Znano je, kako nam nasprotni nemški listi vse zamolčé, kar bi moglo njih nemčursko-liberalno politiko postaviti v slabšo luč. Tako se godi posebno, kjer gre za naše slovenske zadeve. Odlikuje se v tem načinu „vestnega“ poročevanja tudi „Bauernzeitung“, glasilo g. Razajevega Franceta. Kako natanko piše ta list o vsem, s čimur more udrihati po nas Slo-

vencih, trdovratno pa molči o tem, kar označuje „bauernbunderje“. To se kaže sedaj v poročilih iz deželne zbornice. „Bauernzeitung“ čisto zamolči znano zadevo zastran spomenika ob Humberški cesti, katero je v deželnem zboru sprožil — hvala mu za to! — gosp. Einspieler. Niti tega ne pové, kako je deželni predsednik pohvalil g. okrajnega glavarja Celovškega, češ, da je le-ta v občinah „jako priljubljena oseba“. No, „Bauernzeitung“ menda že vé, da bi ji tega prav nihče ne verjel! Ko bi pisala resnico in navedla vse, kar je bil navedel gosp. Einspieler, znale bi se tudi nekterim „bauernbunderjem“ odpreti oči, da bi spoznali, da ni vse zlato, kar diši po „bauernbundarskem“ maslu. Zato pa molčijo, ker se resnice bojijo!

Iz Skočidola. (Nagla smrt in veličasten pogreb.) Neizprosljiva smrt, ki ne izbira in staro ter mlado pobira, vzela nam je popolnoma nepričakovano in nenadoma moža v najbolj cvetoči dobi njegovega življenja, vzela nam je 32 letnega posestnika Trapa p. d. Jakliča. V soboto dné 10. svečana je še vstal zjutraj na vse zgodaj popolnoma zdrav ter šel buditi hlapce in dekle. Ko se povrne v izbo, sede za mizo, pokliče svojo ženo rekoč: „Slabo mi je, umrl bom, izpovej se ti za-me“. Malo trenutkov potem izdihne blago svojo dušo. — Žalostna novica, da je mladi Jaklič umrl, pretresla je vsakogar, ki jo je slišal. — Kako obče priljubljen, čislán in spoštovan je bil blagi pokojnik, pokazal je njegov pogreb, ki je bil tako velikanski in veličasten, da še takega pogreba v Skočidolski župniji nikdar ni bilo. Nad 1600 pogrebecev se je udeležilo sprevoda, ktere ga so vodili trije duhovniki, častiti gospod dekan Šavbah, župnik Lipški, č. g. Virnik in domači župnik, č. g. Gabron. Rakev (trugo) so nosili vrli ognjegasci, ki so tudi v polnem številu spremili ljubega svojega tovarša k zadnjemu počitku. Udeležili so se pogreba tudi vsi odborniki novoustanovljene posojilnice v Klečah; načelnik posojilnice je nosil krasen venec, dva odbornika pa sta držala trakova, ki sta imela napis: „Posojilnica v Klečah svojemu odborniku“. V cerkvi darovale so se za dušo pokojnikovo tri svete maše, na gomili (grobu) se je premilo pelo, godba požarne brambre, ki je tudi spremljala sprevod, je igrala, prečastiti gospod domači župnik pa so govorili tako ginljivo nagrobno, da ni bilo človeka med ogromnim številom pogrebecev, kteremu bi ne bile silile solze v oči. Proslavljali so pokojnika kot dobrega katoličana, zvestega moža, skrbnega očeta, pridnega gospodarja, poštenega prijatelja in vrlega navdušenega Slovence, ki se je neustrašeno boril za našo slovensko stvar. Končali so svoj govor nekako tako-le: Predragi prijatelj Jaklič, Tvoje truplo smo položili v grob, a Tvoje misli, Tvoje ideje ostanejo med nami! Počivaj v miru, dokler se zopet vidimo nad zvezdami.

Kleče pri Podravljah. (Slovesna otvoritev posojilnice v Klečah.) Prvi uradni dan naše posojilnice, ktere ga smo vsi težko in željno pričakovali, je napočil. Bil je to v nedeljo dné 11. svečana t. l. Udeležilo se ga je mnogo posestnikov od blizu in daleč. Navzoči so bili vsi odborniki razun dveh. Janez Trap p. d. Jaklič je par dnij poprej izdihnil svojo blago dušo in tako temu možu, ki je z neutrudno požrtvovalnostjo deloval za ustanovitev posojilnice, ni bilo dano ućakati tega veseliga dneva. Čast. gosp. Ant. Oblak, ki so bili jako vneti za našo posojilnico, bolehalo in niso mogli se udeležiti. Najprvo nastopi načelnik g. Jan. Šervicelj ter pozdravi vse navzoče odbornike in druge udeležence, jih pozivlje, naj podpirajo najmlajšo hčerko posojilnice slovenskih, naj njo vestno varjejo ter priskrbeljevajo z obleko in življenjem in odda besedo g. Simonu, nadzorniku slovenskih posojilnic, ktere ga je nam poslala slavna zveza slovenskih posojilnic. Gospod Simon je govoril navdušeno več nego poldrugo uro o posojilnicah, vlogah, zlasti o uradovanju, da smo ga vsi pazljivo poslušali, in se veliko koristnega in dobrega naučili. Bog živi naj g. Simona. Srčna hvala za njegov trud. — Po nekaj važnih opazkah gledé menjice, dolžnih pisem itd. od strani nekega odbornika pristopili so vsi odborniki kot deležniki k posojilnici in še več drugih, tako da je koj prvi dan naša posojilnica štela že nad 20 udov. Potem se je začela domača zabava, pri kateri se je pelo in govorilo do pozne noči. Omenjati moramo, da so naši kmetje vstrajali do zadnjega trenutka in se veselili in navdušeni za našo dobro stvar razšli. Kakor je iz tega vsega soditi, bo naša posojilnica dobro uspevala, osobito, ker je ravnateljstvo v spretnih rokah. Naj vam tudi imena naših vrlih odbornikov naznamo: Jan. Šervicelj p. d. Spicar, načelnik; Luka Lasnik p. d. Cetinjak, Janez Schelander p. d. Petavar, Jožef Fugger p. d. Smoj, Jožef Kopejnik p. d. Šušter, Jakob Taschner p. d. Krevlič, Janez Lipič p. d. Mlinar; Fran Virnik, župnik; Anton Oblak, župnik in Anton Gabron, župnik. Bog ohrani celi odbor! Bog blagoslovi novo posojilnico!

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (I. občni zbor naše hranilnice in posojilnice dné

18. svečana t. l.) Videč, kako lepo napredujejo in koliko koristijo posojilnice po drugih krajih, želeli so tudi Št. Lenartčani ustanoviti svojo posojilnico. Da se jim je ta želja spolnila, zahvaliti imajo v prvi vrsti takratnega svojega kaplana, č. g. Jož. Svatoña. Ta gospod so potrebno storili, da se je z odlokom c. kr. dež. kot trgovinskega sodišča v Celovcu z dné 15. listopada l. 1892, št. 8838, vpisala v združni register naša posojilnica. — Poslovati se je začelo z novim letom 1893. Kako potrebna je bila ta posojilnica, vidimo iz tega, da je imela že v prvem upravnem letu denarnega prometa 34.158 gld.; da je prejela od 86 vlagateljev 13.292 gld. 20 kr. in da je 61 prošnjikom posodila 10.855 gld., svote, ki so za naš mali kraj gotovo velike. — Dobička še v prvem letu res nimamo nobenega, ker so bili ustanovni stroški jako veliki in smo tudi za potrebni inventar precej denarja izdali. Vsi čast. gospodje odborniki so opravljali svojo ne lahko službo brezplačno. Tudi deleži se v prvem letu niso obrestovali. — Zadržnikov je imela posojilnica v prvem letu 44 takih, ki so vzeli po eden ali več glavnih deležev po 10 gld. in 18 takih, ki so plačali le opravilne deleže po 1 gld. — Posojila so se v prvem letu dajala združnikom le na menjice in so se za ista zahtevale obresti po 6 odstotkov. Hranilne vloge so se obrestovale s 4 odstotki. — Ker se je načelnik Janez Wuherer preselil v Ameriko, dopolnil je njegovo mesto po § 29 združnih pravil: Gašper Trupe p. d. Matej, posestnik na Vočilu, ki se je tudi protokoliral. — Namesto umrlega odbornika, č. g. župnika Simon Stöckl-a, so se pa pri občenem zboru izvolili sedanji župnik č. g. Fr. Bergman.

Iz Št. Štebna na Zili. (Vjedajo se!) Naših nemčurjev „pristno“ nemštvo je v veliki nevarnosti, da splava po Zili ali se odpelje po novi železnici. Pa kaj se je tako strašnega zgodilo, da so naši nemčurji kar po koncu, da že v „Beljaški Urši“ iščejo pomoči in tolažila? No, potolažite se! Ni nič tako hudega! Naš prečastiti gospod župnik A. Žak rabijo le dvojezične dopisnice in druge poštne znamke in z nami Slovenci prijazno občujejo po slovensko. Zavoljo tega je pa našim vročkrvnim nemčuronom vzkripela kri, da že tarnajo po svojih listih in kličejo vse svoje ljudi na pomoč. Ker naš g. župnik menda s svojim postopanjem spravljajo nemštvo v nevarnost. Kdo se ne smeje? Mora pa stati res že na slabih in trohljivih nogah tisto nemštvo! Za nas pa sledi iz tega moder nauk: Slovenci, zahtevajte povsod in rabite vselej le slovenske dopisnice in druge poštne znamke, ker s tem liberalcem gotovo napravite veliko — veselje!

Iz Brda na Zili. (Zidanje cerkve in železnice.) Naš „Mir“ z dné 30. prosinca t. l. je naznanil, da je skoraj misliti, kakor bi se imela naša cerkev in farovž prištevati večnim razvalinam; toda svet se je zasukal. Pred nekaj dnevi sprejeli smo dotično dovoljenje, in takoj se je začelo z delom. Ako ostanje razmere take, kakor so zdaj, se bo izvršilo grajenje v občno zadovoljnost. Le tako naprej! Edinost in volja premagata vse težave. Tudi to nas veseli, da se je izvolil kot načelnik stavbinskega odbora v tej stroki skušen mož. Naš preč. gospod župnik pa so mnogo pripomogli, da se nam bo plačevanje zljajšalo. Dolžnost naša je zdaj, da se napravi njim vsaj stanu primerno stanovanje. — Pri naši železnici — pri Ziljski namreč — je delo od Božiča sem skoraj popolno ustavljeno, le tu in tam se vozijo po nasipu kaki „fjaka-karji“. Sicer pa imamo mi z glavnimi delnicami svoje križe! Ko smo se za nje podpisali, obljubilo in reklo se nam je, da smo zavezani le takrat izplačati je, ako država za njih obresti jamči. Kakor pa zdaj slišimo, država ni prevzela nobenega poroštva, še za glavne delnice same ne. Tudi pravila delniške družbe naše železnice so nam popolno neznana; menim, da bi vsaj občinski urad naš mogel od te stvari kako znanje imeti, toda do zdaj poznamo to reč samo po terjajnih listih za vplačevanje glavnih delnic. Da bi se hotelo pri kalni vodi ribe loviti, je skoraj neverjetno. Ako stvar tako stoji, kakor se nam je v začetku pravilo, smo pripravljeni uplačati delnice, toda da bi vrgli mi siromaki naše beliče pod smrekove in borove prage naše železnice, se od nas ne more terjati in to tem manj, ker bodo Gross in njegovi tovarši itak pomnožili svoje premoženje vsled naše železnice — kakor se čuje — za pol milijona goldinarjev.

Od Zile. (Národna obleka.) Še pred kakimi dvajsetimi leti so se naši Ziljani in Ziljanke s ponosom držali svoje lepe národne obleke, katero so večjidel iz domačega pridelka si napravili. Kako je pa zdaj? Naši Ziljani národne obleke več poznati nočejo in tudi Ziljanke so jo začele zapuščati. Le redko vidiš Ziljanko v národni obleki, prav pogosto pa se prikažejo v dolgih jankah, z mnogimi graniri obsutih, v kterih so mestnim gospem in gospodičinam podobne. Na tem pa seveda nič ni ležeče, pa nekaj družega se opazuje. Bolj da se

pri nas národna obleka zapušča, bolj da se mila materna beseda zaničuje, tem bolj se zgublja tudi ljubezen do vere, tem bolj razuzdana postaja naša mladina. Žalostne prikazni, pa resnične. Národ, kateri svojo národnost zaničuje, zavrže, izda in mori sam sebe. Dokler materna beseda slovi, se národ časti in oživlja; kakor pa se materna beseda umika, peša tudi národa slava in moč. Kdor ljubi torej svoj národ, njemu so dragi tudi matere mili glasovi, njemu je draga tudi národna obleka. Kjer ljubezen do národa umira — tam umira tudi ljubezen do vere.

Izpod Jepe. (Žitne cene. — Carina.) Če pogleda kmet v „Miru“ na žitne cene, mora žalosten postati. Kmet ne bo mogel shajati, ako bodo žitne cene tako nizke ostale. Kje bo jemal denar za obilna plačila, ki jih ima? Pisalo se je v „Miru“ že večkrat o kmetijskih zadrukah, ki bi se imele ustanoviti po željah g. poljedelskega ministra. Toda jaz mislim, da nam tudi te zadruge ne bodo nič pomagale, dokler bo kmet za svoje pridelke tako malo dobil. Bolje bi bilo, ko bi g. minister tiščal na to, da bi se naložila visoka carina (col) na tuje žito, ki se k nam privaža. Taka carina bi bila čisto pravična, kajti naše železnice in ceste smo mi zidali s svojimi denarji, zato bi bilo prav, da tujci precej na meji nekaj plačajo za to, da s svojim blagom po naših železnicah kupčije delajo. Poslance prosimo, naj bi resno premišljevali o tej stvari, kajti kmetski stan mora na nič prititi, ako se mu kmalo ne pomaga.

Iz Št. Janža v Rožni dolini nam piše g. učitelj Gitschthaler, da on nikakor ni pisal tistega popravka župana Krasnika iz Svetne vesi, ki se bere v zadnjem „Miru“ št. 5., in da on tudi ni uplival na to, da se popravek spiše.

Iz Žitarevasi. (Zlata poroka.) Pustni ponedeljek se je obhajala tu redka slovesnost, ktera zasluži, da „Mir“ o njej kaj omeni. Jerebov oče, Martin Mohar, kmet v Mlinčah, in njih žena Marija praznovala sta svojo zlato poroko. Dné 5. svečana l. 1844. sta bila od rajkega gosp. komendatorja Kumerja na Reberci poročena, in 5. svečana t. l., ko je med tem minulo že 50 let, sta stopila 75 let stara zopet k altarju, svojo obljubo ponoviti in Bogu se zahvaliti za vse v tem dolgem času prejete dobrote. Vsi sorodniki od blizu in daleč in mnogo farmanov se je k tej slovesnosti zbralo v Žetrajski cerkvi, da je bila skoro polna. Po končani cerkveni slovesnosti bila je doma pri Jerebu prosta zabava, pri kateri so se glasile zdravice in lepe slovenske pesni. Posebno ginljivo je bilo slišati, ko je najstarejši sin, gosp. Jož. Mohar, nadučitelj v Št. Lenartu na Štajerskem, ki je s svojo gospo bil pričujoč, v imenu vseh otrok staršem izrekel srčno hvalo za vse od njih prejete dobrote in jim lepo sliko s podobami vseh otrok v spomin na ta dan izročil. Čast otrokom, ki svoje starše tako spoštujejo; zlatoporočencema pa kličemo; Bog ju ohrani še mnogo let!

Iz Globasnice. (Naša šola.) Čuli ste že, da imamo šolo v Globasnici razdeljeno na slovensko in nemško. To je zelo žalostno, da so bili nekteri stariši tako nezvestni in so se dali za nemško šolo zapisati. Nekaj veselega mi Slovenci pa vendar občutimo pri tej reči. Za Slovence je namreč pouk na teden le dva dni, za ponemčevance pa štiri dni. Visoki gospodje, ki so tako določili, so nam torej dali spoznati, da se otroci v slovenski šoli v dveh dneh toliko naučé, kakor v ponemčevalni šoli v štirih dneh.

Iz Prevaljske občine. (Pasji davek. — Demokratično društvo.) Že lansko leto je nekdo naznanil, da imamo pri nas pasji davek. Menda je to prva kmetska občina na Koroškem, ki je upeljala pasji davek. Kako je ta davek priljubljen, to se je pokazalo dné 18. prosinca, ko je prišel g. okr. glavar iz Velikovca. Bilo je nekaj dnij poprej naznanjeno, da se mora pasji davek plačati, sicer se bo po rubežni iztirjal. Ko je tedaj g. glavar prišel, šlo je nekaj móž k njemu, pritožiti se zoper ta davek. Glavar jim je odgovoril, da bi se imeli prej pritožiti. Rekel je tudi, da bi morali privezani psi davka oproščeni biti. Djal je tudi, da so se naši občinski gospodarji pritožili, da nima denarja v blagajnici in da so zato naredili ta novi davek. Seveda, kjer so liberalci gospodarji, tam je že stara navada, da kasa boleha za sušico. Naj bi bili pri drugih rečéh bolj varčni, potem bi tega davka ne bilo treba. Pa ravno varčnosti liberalci ne poznajo. Kako priljubljen je pasji davek, pokazalo se je konec prosinca, ko je prišlo res pri nekterih do rubežni zavolj tega davka. In pri iztirjevanju niso zadostovali navadni móžje, pomagati so jim morali še orožniki. Enemu so zarubili govedo, čeravno že dve leti nema več psa. Moral se je izkazati, da je psa res pred dvema leti kmajdercu izročil. Za kmeta je ta davek krivičen, kajti kmet potrebuje psa za domačega varuha. Ko bi gospodje vedeli ali vedeti hoteli, v kakih stiskah je kmet, bi mu vendar ne nakladali takih plačil! Če že hočejo

pasji davek imeti, naj ga upeljejo samo za Prevalje, kajti tam so razun mesarskih vsi drugi psi nepotrebni, posebno pa tisti, ki tako radi v cerkev zahajajo, ljudi motijo in jim praznično obleko onečediijo ter še druge burke uganjajo. Katoliška cerkev je vendar le za kristjane, ne pa za pse. Od takih psov naj bi se pobiral prav visok davek! — Kakor ste že sporočili, ustanovilo se je tukaj delavsko društvo. Prav je, da delavci sami začnejo skrbeti za svoje potrebe in se poganjati za svoje človeške in državljanske pravice. Toda tega ni treba, da bi svojo srečo iskali v sovražstvu do katoliške vere in cerkve, kakor to delajo socijalni demokrati. Kajti papež, škofje in cerkev sploh ne delajo delavcem nobene krivice; nasprotno se sv. Oče papež Leon XIII. pri vsaki priložnosti oglašajo za pravice delavnih ljudij ter oestro grajajo sebične bogataše, ki nimajo usmiljenja do delavcev, temveč se bogatijo z njihovimi žulji, kedar pa delavce omaga, ga brez pomoči pustijo. Tudi škofje, duhovniki in drugi možje katoliške stranke se v novjšem času potegujejo za delavce in njih človeške pravice. Zato se mi ne dopade, da si naše delavsko društvo take časnike drži, v katerih se katoliška cerkev napada. Mislim, da imajo delavci dosti drugih skrbij in bi lahko verske reči pri miru pustili. Naši slovenski delavci so še krščanski, zato je obžalovati, da nekteri tuji delavci, posebno taki, ki pridejo iz velikih mest, brezverske nauke med nje trosijo in brezverske časnike. Posvarim tudi enega iz naših prijateljev, ki je začel med demokrate zahajati, kajti kdor pri moki dela, postane močnat.

Iz Šmihela pri Pliberku. Naša posojilnica je imela 1. 1893. blizo sto tisoč goldinarjev prometa, dokaz, kako potreben je ta zavod. Prerokovanje nekega Pliberskega mogotea se torej ni uresničilo, ker on je našim slovenskim posojilnicam prerokoval, da za jedno leto bodo vse prenehale.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 20. prosinca do 12. svečana darovali: Slavni mestni svet stolnega mesta Ljubljane za 1. 1894. prispevka 500 gld. — svoto zares vredno dostojanstvenega stališča našega glavnega mesta —; vrla ženska podružnica v Gorici po blagajničarici g. Mariji Kanceler 100 gld.; č. g. župnijski upravitelj Anton Moré kot prvomestnik podružnice v Loškem potoku zajedno s podružničnimi doneski več darov v skupnem znesku 64 gld. 75 kr., bivši tamburaški zbor č. g. Mariborskih bogoslovcev vse svoje tamburice, ki so stale 55 gld.; neimenovana dobrotnica za samostan šolskih sestra v Velikovu 25 gld.; č. g. Lovro Herg, kanonik v Mariboru, 40 kron, ki nam jih je naklonila družba duhovnikov, zbrana pri sedemdesetletnici č. g. M. Modrinjaka, prosta v Ptuj; slavna „Slovenska čitalnica v Mariboru“ po g. dr. Bezjaku 16 gld.; č. g. Karlo Miklavčič, župnik v Zminju, 14 gld. in sicer je 9 gld. nabrala gđ. Marija Miklavčič v župnem dvorcu v Zminju, 5 gld. pa je dar č. g. kaplana P. Svegelja; sl. posojilnica v Žužemberku 10 gld.; č. g. J. Kralj, dekan v Zavrču, 11 kron, nabranih pri odhodnici č. g. kaplana Ozmesa; g. Terezija Razlag iz Staronove vasi v oporoki po g. A. Šlambergarju, notarji v Ljutomeru, 5 gld., gđ. Franja Seraf. Brinšek v Trnovem 10 kron, ki so nam jih naklonili: g. Ponikvar, potovalec tvrde „K. Grenitzevi vnuki“ v Trstu 2 kroni, gg. Ljudevit Dolence, Štef. Brinšek, Mavr. Färber, neimenovanec, Josip Primec, Fr. Ferjančič, Fr. Geleck in vesela družba v Ilirski Bistrici po 1 krono; g. notar Hudovernik v Kostanjevici pri Weigleinovem banketu na Krškem nabrani znesek 5 gld.; sl. „Prva dolenjska posojilnica v Metliki“ 5 gld.; č. g. Francišek Pešec, kaplan v Cirknici, v veseli družbi zloženih 7 kron; neimenovane po č. g. deželnem arhivaru A. Koblarju 4 krona, g. Fr. Demšar, podpredsednik Železniške podružnice 5 gld. in č. g. Mengiški nadžupnik Ivan Zorec po g. deželnem poslancu Krsniku 3 krona. — Slovenke in Slovenci! Mislite ob svojih naslednjih darovih posebno na Trst in na Velikovec, kakor mi mislimo na nji s skrbjo sicer, a zagotavljam Vas: s ponosom.

Iz Griž ob Vadinju. Druže mi radost navdaja, da zopet primem za pero, veselje napisat, starosti vč. g. župniku Mat. Arzenšku častitat. Poklonenje k 70. letu življenja in 20 letnega pastirovanja med nami je bilo sijajno. Griški župan jim je izročil lepo diplomu od faranov mnogoštevilno podpisano, g. kaplan pa krasen mašni plašč, kupljen iz nalašč zato zbranih darov, v hvaležnost za njihova dela. Posameznike omenim le: rodbino Širca, ki je darovala srebrno kupico v spomin, in tudi gosp. Skuhersky so prihiteli iz Laškega trga. Na rojstni dan 8. svečana pa je bila slovesna daritev sv. maše, pri kateri so tudi topiči oznanjali splošno radost. Čast, komur čast! In obrnjen na Griškega slavljence sklenem po dolžnosti s Slomškovim „dobrim dušnim pastirjem“:

„Mi se bomo veselili
Z njim v prijaznosti živet’;
Skupaj vsi združeno pili,
Bog jih živi mnogico let!“

L.—n.

Iz Solčave. (Nova cesta. — Nesreča.) Povedali ste že, da se bo zidala cesta iz Solčave v Luče, kar je zelo potrebno, kajti sedanja pot v Luče je silno slaba in nevarna. Prej pa ko se stara pot popusti, hotela je še svojo žrtev imeti. Dne 11. svečana popoldne ob treh se je od tukaj na pot proti Lučam odpravil 75 letni, občaspoštovan Andrej Polavec. Zavolj nevarne poti ga je pa spremil njegov sin Anton. Ko prideta do pol poti, do znane „Igle“, je stari mož, poti vajen in še trden, rekel sinu: „Le koj pojdi nazaj, da prideva še oba do noči domov. Ako me do Luč spremiš, boš moral pa po noči nazaj in boš tudi ti v nevarnosti. Jaz pridem že sam do Luč.“ Sin je ubo-

gal in šel nazaj. Očetu pa, ko je sam hodil, se je spodrsnilo in je padel v globočino ter se pobil do smrti. Bog mu daj dobro, bil je pošten človek.

Iz Solčavskih planin. (Kmetu je gorjé.) Tudi k nam se je že priplazil socijaldemokratični in liberalno-potrati duh. Posli se drago oblačijo, in že pastirji kadijo viržinke; zraven pa godrnjajo čez slabo plačo in pretežavno delo. Samo ob nedeljah popoldne in v noči na pondeljek se nikdar ne utrudijo, če bi tudi 12 ur vkup plesali. Oni pravijo, da morajo le za gospodarja delati; toda gospodar je večji revež, kakor hlapec: v slabi obleki hodi in skrbi ga trpinčijo zavolj dolgov, katerih se ne ubrani zavolj tolikih plačil in slabih dohodkov. Če se kmetom ne bo kmalu pomagalo, mora jih polovica na nič priti. Hlapec je brez skrbi zavolj jedi in stanovanja; plače ima tudi toliko, da se lahko obleče in si tobaka kupi, pa mu bo še nekaj ostalo, če bi prav včasih kak goldinar zapil. Prepogosto se to seveda ne sme zgoditi. Če pa hoče kmet shajati, ne sme celo leto vina nič pokusiti, pa bo še poln skrbij in žalosti okoli hodil, ker nikjer ne vidi pomoči, da bi se dolgovi otresel in svoje otroke preskrbel. Zato pa marsikteri kmet pravi, da bi rajši za hlapca služil. Če bodo torej kedaj socijalni demokrati naše posle hujskati začeli in jih naredili še bolj uporne, nezadovoljne in svoje glavne, dosegli bodo le to, da se bodo večje kmetije razdrle. Vsak bo namreč le toliko zemljišča obdržal, kar si ga sam s svojo rodovino obdelati upa, vse drugo bo pa prodal.

Iz Dunaja. (Pustne in postne misli.) Pust je preminul in iz plesnih dvoran začeli smo obračati svojo pozornost tje na „Franzensring“, kjer zopet plapolajo zastave pred parlamentom v znamenje, da so se sešli državni poslanci. No predpust na Dunaju je vam precej vesel in vsako društvo se želi proslaviti pred svetom s sijajnim plesom, o kojem potem pišejo Dunajski „žornalisti“ kar cele strani po svojih časnikih. Tudi Slovenci so letos pokazali, kaj znajo. Sijajni koncert s plesom, katerega so priredili slovenski velikošolci združeni v „Sloveniji“, zvršil se je prav krasno. Prišli so na ples najimenitnejši slovanski bratje iz juga in severa, in priznati moram, da sem se tisti večer v tako národni družbi čutil prav domačega in da Dunaj ni tako „deutsche Stadt“, kakor misli tisti Bistriški učitelj, ki polaga svojim učencem na srce, naj gredo vsi národni Slovenci v Zagreb ali Prago! Ker je pa sedaj v Pragi izjemno stanje in se je morala tam „Omladina“ pred bajoneti zagovarjati, me ne mika prav tje. Vedeti morate namreč, da sem tudi jaz izmed „mladine“ — seveda ne češke — temveč poštene, pohlevne koroške mladine. In ker sem tako pohleven, imam tudi „koalicijo“ rad, ki varuje izjemno stanje in „Besitzstand“. — Kaj pa je „Besitzstand“? Pravijo, da je v vinu resnica, in ker je nemški cesar v zadnjem času poslal staremu Bismarcku steklenico vina, — napili so se ga vsi Nemci in v ti pijanosti povedali so prav odkrito, kaj je „Besitzstand“. Neki časnik v Nemčiji in za njim vsi nemški in nemčurski listi in lističi po Avstriji pisali so namreč: „Dan, ko bode črno-rdeče-zlata zastava plapolala od Adrije do Šelde, prišel bo in mora priti!“ To se pravi po domače: Tudi Slovenci pripadajo Veliki Nemčiji! Zatorej ta skrb naših „bratov“ za nas! To je nemški „Besitzstand“, ki ga varuje koalicija. Pa le čudno, da naši „prijatelji“ niti v tem niso jedini, kako nas najprej ponemčiti. Na Koroškem vsiljujejo nam še blaženo nemščino, na Štajerskem pa so v deželnem zboru sklenili napraviti dva zavoda, kjer — čujte in strmite! — kjer se bode nemška gospôda slovenski učila! Stvar bode malo težavna. Priporočali bi jim koroškega Prešerna abecednik, kjer je polovica besed itak že nemška. Res, čudeži se godé na svetu — na Štajerskem in na Koroškem. — To vam bode spet čudež in veselje za slavno „Uršo“! Kakor poročajo poljski listi, stekel si je g. župnik Einspieler mnogo zaslug za razširjevanje ruske pravoslavne vere!! Priznati se mora, da znajo židovski Poljaki in poljski Židje delati „senzacijo“. To vam se bodo prekrizavali vsi nemčurji od Celovca do Podkloštra! — Panslavista — križajte ga! Daleč so že prišli naši nasprotniki! Bi li ne kazalo, da se stari pogoreli Klostër prezida namesto v pravoslavno cerkev v norišnico za te poljske, čifutske in nemčurske pisune in „politike“? Žalostno pa je, da tiči v ti neumnosti metoda, da delajo ti zakleti vrugi slovanstva na isti način na Koroškem in v — Pragi. Kako je nekje rekel poslanec Herold v državnem zboru: „Če nimajo izdajice, jih pa ustvarijo!“

Iz Predora v Bosni. (Zahvala.) Hvaležni naznanjamo, da smo prejeli 10 gld. — deset goldinarjev — blagodušnega milodara, kojega je poslal iz daljne Amerike vrli Slovenec iz Kranjske, gosp. Franc Šenk, po slavnem uredništvu časopisa „Mir“, za velepotrebno stavbo cerkve sv. Jožefa, v kjo se bodo shajali k rimsko-katoliški najsvetejši službi Božji tu naseljeni rimsko-katoliški Slo-

venci in Slovani, bivajoči med razkolniki in mohamedci. Bog stoterno plačaj! — Priporočamo prav iskreno v imenu sv. Jožefa to velepotrebno stavbo hiše Božje, na zemlji jugoslovanske Bosne, vsem vrlim rimsko-katoliškim Slovincem, da nam blagovolijo še pripomoči, kajti sami smo nezmožni to sveto delo dovršiti. Rimo-katoliški župni urad v Prjedoru, pošta Prjedor, Bosna, dné 23. pros. 1894.

O. Anton Babić, župnik.

Glasovi nasprotnikov.

Mičnosti iz spodnjega Roža.

Pod tem naslovom prinaša Beljaška „Deutsche Allg. Ztg.“ v št. 15. spet enega svojih surovih in psovalnih dopisov, kakor smo jih pri tem neotesanem listu že davno vajeni. Ker je list pri Nemcih že vso veljavo zgubil, prilizuje se zdaj prenapetim nemškutarjem, slovenskim liberalcem odpadnikom, da bi ga vsaj ti še nad vodo obdržali. List dobro vé, s čim se tem ljudem najbolje prikupiti zamore, zato prinaša dopise, v katerih se blatijo in psujejo slovenski možje. Kdo da kuje dopise iz spodnjega Roža za Beljaško klepetuljo, smo sicer že enkrat praviti slišali, pa to nas ne zanima toliko, naj bo dopisnik kak uradnik, kak učitelj ali pa kak še od mleka pijan županov sin; večji greh ima urednik, ki take spise odobruje in tiskati pusti.

Poglejmo si torej omenjeni dopis. Najprej ga to skrbi, kdo postane župnik v Kapli, in strah ga je, da bi znal faro dobiti kak značajan in vrló národen slovenski duhovnik. Takega že naprej imenuje „einen Freyler an den Grundlagen der Lehre Christi“ (oskrunjevatelja Kristusovih nauk)! Potem pravi, da je nek znani duhovnik-hujškač (Hetzpriester) prosil za faro v Kapli, da bi tisti leco zlorabil za razširjanje sovraštva in prepira, da se ga bodo pa farmani na vso moč branili. Dopisniku svetujemo, naj le mirno počaka, kaj bodo sklenili gospodje pri škofiškem uradu; naj on svojega nosa ne utika v reči, ki ga nič ne brigajo, saj njega nihče ne bo za svét prašal, kdo bi bil najbolj pripraven za župnika v Kapli. — Ko je dopisnik prihodnjega Kapelskega župnika dobro obreal, čeravno ga niti ne pozna, ker ne vé, kdo bo imenovan, — spravi se nad Borovskega župnika vč. g. A. Klemenčiča. Najbolj ga to peče, da so župnik odpravili nemško cerkveno petje in upeljali slovensko petje. V tem imajo pa g. župnik čisto prav; kajti Borovlje so slovenske in ostanejo slovenske, torej naj bo tudi cerkveno petje slovensko. Z ljudskim štetjem nas ne bodo slepili. Če se prav vsi Borovčiči za Nemce zapišejo, vendar je resnica, da ni nobenih dvajset pravih Nemcev v Borovljah. Da se Borovčiči radi norčujejo iz tujih ljudij in popotnikov, to je res grda navada; pa tega jih niso učili ne sedanji, ne prejšnji, ne kateri koli župnik; nam se zdi, da je to plevel rodila le liberalna sapa, ki piha iz Celovca v Borovlje. Ta sapa je pa pihala že prej, kakor se je ustanovil sedanji cerkveni pevski zbor v Borovljah, in nesramna laž je, če dopisnik vso surovost le na Slovence vali, ktere imenuje „die panslavistische Rotte“. Kaj ne, ljubi Slovenci, kako lepo omikani in olikani so dopisniki Beljaškega lista!? — Časnik „Südsteirische Post“, ki je gotovo bolj dostojno pisan, nego vsi liberalni listi v Beljaku, Celovcu, Mariboru, Celju in Gradcu, imenuje dopisnik „ein Schandblatt“! Dopisnik Beljaškega lista mora tudi mnogo po tabernah hoditi, ali pa ima svoje ogleduhe nastavljen, ker tako dobro vé, kdaj je cerkvenik pijan in v ktere gostilne zahajajo cerkveni pevci. Škoda, da dopisnika ne izvolijo za Borovskega župana; on bi pustil vse krčme zapreti, in puškarji bi si mnogo denarja prihranili, kar bi bila gotovo njih sreča. — Potem čveka dopisnik o neki občini, kjer župan ne zna pisati in brati, gospodarita pa svojevoljno župnik in tajnik, ki je rojen Kranjec, ter da se pri tej občini še uradna tajnost ne spoštuje, ker se je neko poročilo objavilo v listu „Südsteirische Post“. Mi ne vemo, ktero občino da dopisnik misli, sicer pa je naša sodba taka: če je kdo na Kranjskem rojen, to še ni noben greh, saj tudi dopisnik ne more nič za to, da ni rojen v naši sredi, tudi on je k nam prišel iz daljnega kraja, zato pa ni lepo, da druge tujce preganja, ko je sam tujec. Če župan ne zna pisati in brati, tega ni on kriv, ampak njegovi starši, ki ga niso v šolo dali; če občinski tajnik županu pomaga, je to le njegova dolžnost, saj za to je plačan; če pa tudi g. župnik s svojim dobrim svetom pomagajo, je to le hvale vredno in dokazuje, da imajo skrb in srce za javne potrebe in ljudski blagor; takih móž nam Bog le mnogo daj! — Nazadnje se dopisnik spravi nad gosp. Martina Štiha (Šlemca) v Št. Janžu ter mu daje lepe primke „Wühler“ (rovav), „Hetzer“ (hujškač) in „večni kandidat“. Dopisnika je g. Štih s tem razdražil, ker se z mnogoštevilnimi drugimi nezadovoljneži ustavlja imenovanju gospodov Kirschnerja

in Schütza za častne občane v Svetni vesi. V tem ima pa g. Stih čisto prav, ker je znano, da sta Kirschner in Schütz oba huda nasprotnika Slovencev in bi rajši danes kakor jutri videla, da bi se slovenska beseda ne čula več po koroških hribih in dolinah. Tudi ne poznamo nobenih posebnih dobrot, ktere bi bila občina Svetinska od teh gospodov prejela. O tem smo že dovolj spregovorili v zadnji 5. številki, v pristavku k popravku g. župana Krasniggga. To je res sramota za slovensko občino, da take ljudi na tron postavlja, ki nam Slovencem ne želijo nič drugega, kakor národno smrt. Še mnogo bi lahko dostavili, pa za danes naj to zadostuje; ako bo treba, govorili bomo pri drugi priliki še bolj odkrito in odločno. Morda se pa oglasijo še tisti rodoljubi sami, ki so v omenjenem dopisu napadeni. Sami bodo še lažje odgovorili, ker nam ni vse tako natančno znano, kakor njim.

Politični pregled.

Državni zbor se je sešel dné 22. svečana. — Vlada izdeluje nov načrt za premembo volilne postave, da ga potem predloži trem večim strankam v posvetovanje in sklepanje. Rado vedni smo res na ta načrt, pa mnogo ne pričakujemo, kajti od liberalcev in Poljakov ni upati, da bi mnogo razširili volilno pravico, ker dobro vedó, da bi jim to le škodovalo. Ravnali se bodo po pregovoru: „Operi mi kožuh, pa ne zmoči ga.“ — Na Moravskem se bo ustanovila nova češka realka in dva češka zavoda za gluhoneme. — Volilni red za moravski deželni zbor se je tako predelal, da bodo mestni volilci vsak v svojem domačem mestu oddajali svoje glasove, da ne bo treba k volitvi hoditi v drugo mesto, kakor do zdaj. — Deželni zbor v Lincu se je po daljšem razgovoru izrekel za versko šolo. Posebno vneto so za to govorili škof dr. Doppelbauer. — Predarelski deželni zbor je sklenil ustanovo deželne hipotečne banke, ki bo dajala posojila na zemljišča dober kup (za male obresti). — Posl. Šuklje je odložil svoj mandat za kranjski deželni zbor. — Škof na otoku Krk (Veglia) so postali preč. g. Andrej Šterk, do zdaj stolni župnik v Trstu. — Pravda zoper „Omladino“, zvezo mladih zarotnikov v Pragi, je končana. Eden je dobil 8 let, drugi 6, dva po 5 let trde ječe, nekateri po več mesecev ječe ali zapora, osem jih je oproščenih. — Nemci so vendar začeli spoznavati, da je tudi slovenščina nekaj vredna. V štajerskem deželnem zboru je namreč dr. Starkel predlagal, naj se slovenščina uči tudi na Graški realki, ktero obiskujejo sami Nemci. Starkel je hud nasprotnik Slovencev in bi jih najraje v žlici vode potopil. Če je tedaj on te misli, naj se nemški dijaki naučijo slovenščine, ima pri tem samo ta namen, da bi Nemci tudi med Slovenci vse službe dobili in Slovence čisto spodrinili; kajti dokler slovensko ne znajo, jih ne morejo pošiljati med trde Slovence. — Ogerskemu državnemu zboru je vlada predložila načrt postave o civilnem zakonu. Prepričani med liberalci in konservativci je vsled tega v polnem evetu. V spodnji zbornici bo vlada morda zmagala z malo večino; v gosposki zbornici pa bo postava gotovo odklonjena.

Laška vlada je, kakor navadno, v velikih denarnih zadregah in misli na nove davke, ko vendar ljudstvo še starih ne more plačevati. Združenje Italije tamošnjemu ljudstvu ni prineslo obljubljenе sreče. — Na Francoskem se pripravljajo zavolj carine na žito. Ta carina bi poljedelcem koristila, socijalni demokrati pa vpijejo, da hoče vlada umetno dragino in lakoto napraviti. Vsem je težko vstreti.

Deželni zbor koroški.

27. seja, dné 16. svečana. Za kirurški oddelek deželne bolnišnice se dovoli tretji sekundarni zdravnik z letno plačo 600 gld., prostim stanovanjem in kurjavo. — Deželnemu odboru se naloži, izposlovati pri vladi, da se klanec čez Jezerski vrh kmalu preloži. — O novi bolnišnici poroča dr. Luggin. Stroški so preračunjeni na 562.000 gld. Denar se bo vzel iz domestikalnega zaklada, kteremu se ima v 50 letih povrniti. Za nakup se priporoča Pironovo posestvo blizu blaznice. Pri oddaji del naj se ozira v prvi vrsti na domače obrtnike. Koroška hranilnica se pravi za podporo. Deželni odbor naj tudi pospešuje ustanovo okrajnih bolnišnic. Odsekovi predlogom nasprotujeta dr. Prettner in Pongratz. Prvi bi rajši videl, ko bi se za okrajne bolnišnice precej kaj storilo. Pongratz obžaluje veliko potratu pri zidanju bolnišnice in kaže na slaba stanovanja kmetijskih ljudi. Tudi pravi, da je ljudstvo nevoljno, ker se niso sprejele usmiljene sestre za postrežnice. Ghon, dr. Abuja, dr. Posch in dr. Luggin zagovarjajo odsekov predloge, ki se

tudi nespremenjeni potrdijo. — Sprejme se prošnja do vlade, o kterej smo zadnjič (v članku) govorili, namreč naj bi vlada deželi z dovoljenjem malih plačilnih obrokov olajšala poplačevanje dolga. — Potrdi se predlog gospodarskega odseka, naj deželni odbor poizvé, kako je z dopošiljanjem živinske soli ter naj pri vladi izposluje, da se bo dopošiljatev te soli kar mogoče gladko vršila. — Občini Št. Daniel pri Prevaljah se dovoli 100 gld. podpore za cesto v Reti.

28. seja, dné 17. svečana. Dr. Steinwender poroča o deželni hipotečni banki, ki jo hočejo nekateri ustanoviti. Poročilo pravi, da je na koroških posestvih in hišah uknjiženih 72 milijonov goldinarjev dolga, in od teh je 50 milijonov izposojenih pri zasebnikih, kteri dolg je hujši, ker tirja navadno visoke obresti in se lahko vsaki dan odpové in sodnijsko iztirja. Zato bi bila potrebna hipotečna banka, ki bi dajala posojila za 3½ %. Odsek jo priporoča in predlaga, naj bi dežela za pričetek posodila 20.000 gld., pisarije naj bi pa za zdaj opravljali uradniki deželnega odbora proti nekateri nagradi. Ko so govorili še grof Goëss, dr. Prettner, deželni predsednik, dr. Luggin, Kirschner in dr. Steinwender deloma za, deloma proti, sledilo je glasovanje po imenih, in je glasovalo za predlog 19, proti pa 13 poslancev. Slovenska poslanca Einspieler in Muri sta bila nasproti. Namesto imena „hipotečna banka“ se je sprejelo ime „hipotečni zavod“. Ta zavod pa ne bo smel sprejemati denarnih vlog na obresti, kakor to delajo hranilnice. — Zastran Walterjevega predloga se deželnemu odboru naroči, naj pozveduje, kje so bila posestva previsoko cenjena, in naj daje občinam potrebni pouk, kaj jim je storiti, kedar se bo cenitev pregledovala. — Občini Straja ves na Zili se podari tistih 114 gld., ktere si je od dežele izposodila za ravnanje hudournika.

29. (zadnja) seja, dné 19. svečana. Za ravnanje Gline se bo potrebovalo še okoli 160.000 gld. Finančni odsek predlaga, naj bi polovico teh stroškov prevzela država, eno četrtino dežela, druga četrtina pa naj bi se vzela iz Štrucmanove ustanove. Se sprejme. — Posl. Herbert poroča o deželnem proračunu. Potrebovalo se bo 1.112.172 gld. Denarja je v kasi 237.793 gld., manjka torej 874.379 goldinarjev. Ta primanjkljaj se bo pokrili z deželnimi dokladami in sicer a) 46% doklade na direktno (cesarske) davke, b) 20% doklade k užitemu davku na vino, mošt in meso, c) čisti dobiček od žganjarske doklade. — Daljši razgovor se vname zaradi Kirschnerjevega predloga o premembi volilnega reda. Sprejme se odsekovi predlog, naj deželni odbor v dogovore stopi z deželno vlado, kako bi se volilni okraji razdelili, ko bi se upeljale direktne volitve na kmetih. Ravno tako se sprejme dostavek dr. Steinwenderjev, naj se število poslancev pomnoži, in naj dobi volilno pravico vsak, kdor plača kak (direktni) davek, ali kdor ima hišo ali koč. — Potem je imel deželni glavar sklepni govor, kterega je končal s trikratnim „hoch“-klicem na svitlega cesarja; knez Rosenberg pa se je deželnemu glavarju zahvalil za nepristransko vodstvo zborovanja, deželnemu predsedniku pa za naklonjenost, ktero kaže deželnim koristim naproti. Potem se zbor zaključil.

Gospodarske stvari.

V preudarek sadjarjem, ki mislijo kupiti in saditi to spomlad sadno drevje. Prišel je čas, in sadjar bode pričel v novi svoje delo. Prvo njegovo spomladansko opravilo je, da nadomesti drevje, ki je poginilo, in nasadi novega. To delo dela malo skrbi sadjarju, kteri si je sam vzgojil dobrega in lepega sadnega drevja. Drugače je pa, kedar si mora sadjar drevja še le kupiti. Novo vsajeno drevo bode stalo na svojem mestu desetletja in bode rodilo obilo sadu ali pa malo. Drevo bode obilo rodilo, če ga nisi samo pravilno vsadil in mu pravilno in dobro postregel, ampak če si je tudi pravilno vzgojil, t. j. imeti mora dobre in lepe korenine in biti od prave vrste. Takega drevesa pa ni vedno tako lahko dobiti, in zato dela kupovanje sadnega drevja vestnemu sadjarju precej skrbi, celo pa pri nas, ki še nimamo dosti pravilnih in zanesljivih drevesnic, iz katerih bi dobivali drevja, in ker naši sadjarji, in to tudi pametnejši, ne umejo, da ravnaajo varčneje, če sadé dobro, a drago drevo, nego če slabo, katero morda dobodo zastoj. Škoda vsega truda in dela, kedar sadiš zanikarno drevo, škoda prostora, kjer raste tako drevo.

Kakšnega drevja si torej kupujemo?

Sadi vedno le mlado drevje. Ne pričakuj nikdar dobička od starega drevesa, ki je krevljasto, lišajasto ali z mahom obraščeno, kakoršnih je prav mnogo po naših domačih drevesnicah. Tisto drevo, ki je rastle v drevesnici dalje nego 5, recimo 6 let, je boljše za kurjavo nego za saditev. Ako imaš na izbiri drevja, sadi vedno mlajše, če je tudi morda šibkejše.

Sadi le dobro ukoreninjeno drevje. Ako vseješ peško od jabolka ali bruske, vzraste iz nje divjak, ki ima le dolgo in debelo srčno korenino, pa nič stranskih in vsled tega malo lasnatih koreninic, ktere so najvažnejše v hranitev drevesno. Cepi na tak divjak cepič, in vzgojil bodeš iz njega drevo, ki bode imelo le malo korenin. No, drevesa iz naših kmetijskih drevesnic so vsa taka, zato pa tudi niso za nič. Divjaka, ki je vzgojen iz peške, treba dvakrat presaditi in vselej mu ob enem skrajšati korenine, ktere so potem prisiljene, da se razraščajo in naredé mnogo lasnatih koreninic. Kupuj torej le tako sadno drevje, ki je cepljeno na presajene divjake, in rastle ti bode čvrsto. Korenine so rastlini to, kar je zdrav želodec človeku.

Sadi drevje z lepim in ravnim deblom ter z zdravim krono. Tako drevje dobiš pa zopet le tam, kjer umejo vzgajati tako, to je, kjer znajo z umno vzgojo drevo hitro in lepo kvišku spraviti, a ga ne mučijo 7 do 10 let v drevesnici na razne načine. Drevo imej zdrav les, lubad ne bode razpokana, ampak lepo gladka ter svetla in brez vsakega lišaja.

Sadi drevje le samo od primernih vrst, to je takih, ktere je lahko v denar spraviti. Ne sadi nikdar mnogo vrst, ampak malo, morda le samo eno, da je le prava.

Ne kupi nikdar drevesa, ako prodajalec ni mož, da bi mogel jamčiti za ime iste vrste, s kterim drevo prodá.

Ne kupuj sadnega drevja nikdar po semnjih ali od ljudi, ki ga vozijo na prodaj po deželi. To je drevje z razsušenimi koreninami, navadno tako vzgojeno, da se Bogu smili, od vrst, ki niso prav nič vredne, iz kratka: drevje za ogenj, pa ne za vrt.

Živinski sejmi meseca sušca.

Dné 3. sušca v Wolfsbergu; 5. v Pliberku, Špitalu in mestu Št. Vidu; 8. v Št. Pavlu; 10. v Wolfsbergu; 11. v Guštanju; 12. v Labudu, Grebinju in Št. Mohoru; 13. v Svincu; 16. v Št. Andražu; 20. v Dravogradu; 27. v Rožeku; 28. v Beljaku; 31. sušca v Wolfsbergu.

Novičar.

Na Koroškem. Okrog Šmohora imeli so dné 13. svečana hudo nevihto. Bliskalo in grmelo je kakor po leti, ob enem se je vsula gosta toča, da so že kopni kraji postali v kratkem čisto beli. — Müllner, bivši gostilničar na Celovškem kolodvoru, ki je lani zidal veliko gostilno (hôtel) blizu kolodvora, prišel je na nič in zbežal iz Celovca, popustivši vse dolgove. — V Pontabel so laški psi čez mejo pripodili srnaka, ki je v svojem strahu splezal na neko streho. Tam se mu je pa spodrsnilo, da je doli padel in v tem ga je vjel in ubil neki lovec. — Umrl je v Celovcu profesor dr. Herman Purtscher, brat znanega očesnega zdravnika. — Pogorela je Zdolčeva bajta pri Grabštanju. — V Mohličah je umrl posestnik Karol Inzinger. — Na Št. Vidski cesti v Celovcu je neki hudobnež narezal in deloma olupil 200 mladih kostanjev, da se bodo vsi posušili. Škoda se ceni na 600 gld. Da bi ga le v pest dobili! — Občni zbor kmetijske družbe koroške bo dné 14. sušca ob 3. uri popoldne v deželni hiši. — Beljak dobi nov list „Kärntner Nachrichten“. Pisan bo v nemško-narodnem duhu. — Na Goričici pri Celovcu je neki potepuh z nožem napadel sina nekega krčmarja. Mladenič pa se je hrabro branil, tako da je dobil le majhno rano, potepuh je pa zbežal. Istemu gostirju so nedavno zastrupili velikega hišnega psa in osem kur. — V Porečah se je obesil trgovski pomočnik Rulic iz Celovca. — Nemci iz „rajha“ iščejo premog okoli Mostiča in pod Peco. Želeti bi bilo, da bi kaj našli, saj zaslužka primanjkuje. — V Prevaljah je umrl zdravnik dr. Dvořák.

Na Kranjskem. Wolfovega slovarja je izišel 9. sešitek. — V Ambrusu na Dolenjskem se bo napravil vodovod za 110.000 gld. — Sokolsko društvo snujejo v Postojni. — Dvoje poslopij je zgorelo v Čeremošnjicah. — Železnica se bo merila iz Novega mesta do Metlike. — Drevo je ubilo nekega delavca v Selčah. — Za Smledniški most čez Savo je vlada dovolila 1950 gld. podpore. — V Črnem Vrhu so napravili kmetijsko podružnico. Naredili bodo tudi gasilno društvo. — Katoliška bukvarna je priredila novo, prav lepo izdajo molitvenika „Jezus na križu“. — Novo cerkev zidajo v Trnju na Pivki. — V Kapli vasi pri Kamniku se je ustanovilo gasilno društvo.

Na Štajerskem. V Mariboru je bila nedavno neka najdenka krščena, stara že 22 let. — Roparja in tatu Obrovnika („Krivca“) so prijeli v Gornji Polskavi. — Za brezobrestna posojila vinogradnikom je dovolil štajerski deželni zbor 10.000 gld. — V Podbrežju pri Mariboru se je porušil vodnjak in podsul dva delavca, ki sta ga popravljala; oba sta mrtva. — Pri sv. Roku ob Sotli se je utrgala skala in potlačila neko koč. — V njej delavca

Mejavška. — Na Mariborskih latinskih šolah je 262 slovenskih in le 137 nemških učencev; na Celjskih latinskih šolah pa je 238 slovenskih in 127 nemških učencev. Kdaj bodo vendar v Celju napravili slovenske paralelke? — Umrli so zlato-mašnik č. g. M. Koren v Bučah.

Na Primorskem. V goriški nadškofiji je izpraznjenih 78 dubovskih mest. — Več romarjev je šlo 15. svečana iz Gorice v Rim. — Pasji davek so v Gorici povišali na 10 gold. — Dne 9. sušca odrine iz Trsta več avstrijskih romarjev v sveto deželo. — Na Reški železnici je vlak povozil sprevodnika Jakšaja iz Ljubljane. — V Jagersčah so umrli č. g. vikar Fr. Pipan. — V Gorici se je ustrelila neka 32letna gospodična. V nekem goriskem hotelu pa se je ustrelil rumunski doktor Gania. — V Pliskovici na Krasu je strela udarila v cerkev in jo močno poškodovala. — V Komnu je strela ubila davčnega uradnika. — Do smrti se je opekla 8letna deklica v Koprivi pri Sežani.

Po drugih deželah. Čuje se, da odpotujejo svitli cesar te dni v južno Francijo, kjer se snidejo s svitlo cesarico. — Umrli je češki rodoljub dr. K. vitez Klauy. — V Parizu je spet nek anarhist bombo vrgel v kavarni ter ž njó enega ubil, 12 oseb pa ranil. Ko so za njim leteli, je šestkrat ustrelil z revolverjem in spet dva hudo ranil. Še le, ko ga je redar s sabljo po glavi udrihnil, bilo je mogoče, besnega človeka prijeti in zvezati. — Mesto Levov v Galiciji bo vzelo 10 milijonov goldinarjev na posodo. To ne bo ravno majhen dolg. — V Oseku na Hrvatskem se neki Matija Miloš hvali, da je izumil tako obleko, da se more z njo po vodi hoditi, ne da bi se človek pogreznil. Bomo videli! — Profesor Jur Wellner v Brnu, ki je izumil stroj za letanje po zraku, dobil je od avstrijske in ogerske vlade privilegij ali predpravo, da sme le on izdelovati take stroje. — Azovsko morje v južni Rusiji je popolnoma zamrznilo. — V Galiciji bodo odslej srednješolci posebno obleko (uniformo) nosili. — Slovenski škof Ignacij Mrak v Ameriki, ki so že 84 let stari, obhajajo letos 25letnico svojega škofovanja. — V severni Nemčiji je hud vihar napravil mnogo škode.

Raznoterosti.

Nove Šmarnice. Koncem tega meseca izidejo v Ljubljani za Marijini mesec majnik nove „Šmarnice“ pod naslovom: „Salve Regina“ — Razlaga molitve: „Češčena bodi Kraljica“, — ktere je izdal znani slovenski pisatelj gosp. Jožef Kerčon, duhovni svetnik in župnik. Ker se vsi do sedaj izšli spisi tega izbornega pisatelja prištevajo najboljšim slovenske nabozne književnosti, prepričani smo, da bodo pobožni Slovenci tudi to delo z veseljem sprejeli, tembolj, ker že več let niso izišle nobene Šmarnice. Že predmet tej knjigi je povoljno izbran, ker se molitev „Češčena bodi Kraljica“ tako pogosto moli in je sedaj tudi od svetega Očeta po vsaki tihi sveti maši zapovedana. Natančneje govorili bomo o teh „Šmarnicah“, ko izidejo.

Nekaj besed o naših molitvenikih. Nikakor ni naše mnenje, v tem odstavku govoriti o primeroma visokem številu naših molitvenikov, tudi ne o dobrih ali boljših vsebinah takih spisov. Predmet teh vrstic naj bo le zunanja oprava molitvenih knjig, zaradi česar smo se mogli do sedaj po pravici večkrat pritoževati. Večina molitvenikov v drugih jezikih je gledé oblike presegala slovenske; vsled tega smo večkrat videli v rokah olikanejših Slovencev le nemške knjige. Temu se upamo sedaj izogniti, ker je trdka „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani izdala v novem (osmem) natisu knjigo pod naslovom: „Jezus na Križi, moja ljubezen“ v mali priročni obliki (11 × 8 cm.), v jako krasni tiskarski opravi, v dveh barvah na finem belorumenem papirju, tako, da smemo imenovati to knjigo najličnejši slovenski molitvenik. Tudi z ozirom na jezik odlikuje se ta knjiga od ostalih. Vsebinska je vseskozi priporočljiva in pripravna za razno starost, obsega vse rabljive molitve in pobožnosti. Ker postaja tudi okus priprostega ljudstva finejši, bilo bi želeli, da se knjiga kmalo razširi, to tembolj, ker ji je cena primeroma jako nizka: usnje 80 kr., zlata obreza 1 gld., šagrin 1 gld. 50 kr.

Bombe v Parizu. Dne 20. t. m. zjutraj našli so zopet bombo v hotelu „Esperance“, ktera se pa na srečo ni razletela. Užgali so jo nalašč na licu mesta, da bi preprečili večjo nesrečo, ki bi utegnili nastati, ako bi bombo prenesli. Razpok je napravil dokaj škode. — Istega dne zasačijo strojevodja opernega gledališča v Parizu, nekoga človeka, ki je skrival nekaj za jednim stebrom blizu glavnega uhoda v gledališče. Strojvodja je takoj pograbil neznanega moža in klical na pomoč. Prihitevši stražarji so našli pri neznanecu dve na-

biti bombi. Zvečer so baje prijeli več oseb, ki so stavljale bombe pred operno gledališče. Policija ne mara dati nikakoršnih pojasnil.

Poziv cenjenim načelnštvom

„podružnic sv. Cirila in Metoda“ in drugim rodoljubom slovenskim na Koroškem.

Da se bodo mogli Slomšekovi zbrani spisi, ktere je koroškim Slovincem podarilo slavno vodstvo „družbe sv. Cirila in Metoda“, enakomerno razdeliti, naj se blagovolijo oni, ki žele dobiti te knjige, oglašiti vsaj do 20. marca t. l. — Na poznejša oglašila se ne bomo mogli več ozirati.

Za načelnštvo „podružnice sv. Cirila in Metoda“ za Beljak in okolico

Matija Wutti p. d. Pajovec, na Vočilu (Pošta: Riegersdorf pri Beljaku).

*) Glej poziv v št. 4. letošnjega „Mira“.

Priporočba.

Podpisane izdal sem knjigo „Slovensko petje v preteklih dobah“ (s slikami in z životopisi slovenskih skladateljev). Iz Koroške imel sem na to knjigo kacic pet naročnikov. Vsi ti so izmej čast. duhovskega stanu. Koroška ima pa tudi že nekaj slovenskih društev s pevskimi zbori, in vendar še noteden izmed teh slovenskih pevcev nima zgorej omenjene knjige. Knjiga ima trajno vrednost. Vsi slovenski časniki so jo pohvalno ocenili. Priporočam jo torej slavnim slovenskim društvom, da si jo naročijo za svoje knjižnice, ako to posameznikom ni mogoče. Ceno sem znižal od 83 na 53 krajcarjev s poštnino vred.

Z odličnim spoštovanjem

F. Rakuša, nadučitelj v Dobovi pri Brežicah (Štajersko).

➡ Današnja številka obsega šest strani. ➡

Loterijske srečke od 24. svečana.

Gradec 3 21 67 81 34

Dunaj 53 10 59 29 64

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	80	6	—
rž	3	85	4	80
ječmen	3	90	4	90
oves	2	40	3	—
hejda	4	35	5	45
turšica (sirk)	3	30	4	15
pšeno	5	80	7	25
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	5	50	6	85

Sladko seno je po 3 gld. — kr. do 3 gld. 80 kr. kisló 2 gld. 40 kr. do 3 gld. 30 kr., slama po 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 60 do 68 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

V vsaki fari in občini

se nastavi en pameten, spoštovan in premožen človek

kot zaupni mož

in bo imel kot tak precejšen postranski zaslužek. Pismene ponudbe je poslati z naslovom: „201.191 Graz, post. rest.“

Mlin.

Ribičev mutni mlin v Stari vesi pri Grebinju, z lepim pohištvom, hlev za dvoje goved in tudi en svinjak, mlin s 4 tečaji in 1 stopami, zraven njiv za 6 birnov posetve in pol orala travnika s sladkim senom, se dá na šest let v zakup (najem). Več pové posestnica Roza Štefan p. d. Vegant v Ovbrah (Haimburg bei Griffen).

Služba cerkovnika, ob enem organista

odda se na Dholici s 1. malim travnom t. l. Oglasila naj se pošiljajo naravnost na cerkveno predstojništvo na Dholici (pošta Poreče ob Vrbskem jezeru na Koroškem).

Med (strd).

garantiran pitanec priporočam čebelarjem v škatljah po 5 kil, franko za 3 gld. 50 kr., na debelo ceneje. Nadalje imam pravi, pristno natorni **brinjevec**, liter po 1 gld. 20 kr., 3 litre za 3 gld. 50 kr. franko. Nadalje imam veliko zalogo pristnih **dolenjskih in isterskih vin** po primerno nizkih cenah. Na zahtevanje pošljejo se uzorci.

S spoštovanjem se priporoča v obilno naročevanje

Ilen Jeglič,

trgovec v Selu pri Bledu, pošta Lesce (Lees, Krain).

Št. 882.

Razglas.

Od c. kr. okr. sodnije v Velikovecu se naznanja: Na prošnjo Marije Neuhuber, omožene Avguštin, se bo potom prostovoljne sodnijske dražbe prodala Jurejeva kmetija v Lipi št. 58 kat. obč. Št. Kolman, cenjena 6600 gld. a. v. in sicer na licu mesta v Lipi

dne 10. sušca 1894,

o b 10. uri dopoldne.

Ko bi se za celo kmetijo ne oglasil noben kupec, prodala se bo na drobno po parcelah. Ko bi se pa ne mogle prodati vse parcele, ima posestnica po § 13. dražbinskega reda pravico, v 8. dneh po končani dražbi proglasiti vse storjene kupne pogodbe za neveljavne. Kdor se hoče dražbe udeležiti, mora pred začetkom položiti 10% vadiuma v roke dražbene komisije.

Dražbeni pogoji, zemljiške posestne pôle ter izleček iz zemljiške knjige se lahko pogledajo v registraturi tukajšne sodnije.

C. kr. okrajna sodnija v Velikovecu dne 3. svečana 1894.

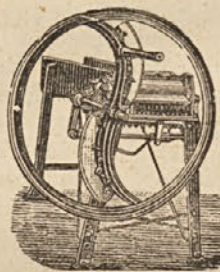
Za veliko noč

priporočam svojo skozi 28 let vsestransko priznano, **najlepšo in najboljšo pšenično moko št. 0** v vrečicah po 25 kil za 4 gld. (kila 16 kr.). — Nadalje priporočam **rozine, evebe, vamberle** (suhe jagode), **cimet, rožičevo štupo**, **droži ali mednice in maslo**, vse dober kup.

Ferd. Mussi

v Celovcu, stari trg 19 „pri zlatem vencu“.

Za krmljenje po zimi!

lamoreznice, reporeznice in krompirje-reznice, priprave za poparjenje krme, štedilne kuhalnike, mline za trojane in za mečkanje, robkalnice za koruzo, žitne čistilnice, stiskalnice za seno in slamo izdeluje trdno in ročno

PH. MAYFARTH in dr.

tovarna za kmetijske stroje.

Dunaj II/1, Taborstrasse 76.

Ceniki zastonj. — Zastopniki se sprejemajo.

Kmetija na prodaj.

Sramsničnikova kmetija v Kamnu pri Zelučah na Dravi, v Celovškem sodnijskem okraju, ki ima zidano hišo z enim nadstropjem, veliko zidano gospodarsko poslopje, oboje v dobrem stanu, 22 oralov 1559 □ sežujev njiv, 12 oralov 1312 □ sežujev travnika, 42 oralov 513 □ sežujev gozda in pašnika, vse skupaj, se prodá dober kup ter se lahko precej prevzame. Več pové dr. Janez pl. Vest, c. k. notar v Celovcu.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah raščene vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni v železcu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá skrinjica zastonj in plača se na pošti voznina. Dobi se samo pri **Benediktu Hertl**-nu, graščaku na Goliču pri Konjicah na Štajerskem

Oves „Willkomm“.

Ta teška vrsta ovsa obrodi v vsakem zemljišču prav dobro; v planinskih deželah se je pokazalo, da ta oves najprej zori in največ obrodi. On ima prav dobro slamo za krmo in se ne poleže. Ker se mora ta oves na redko sejati, zadostuje 50 kil semena za eno oralo. Velja kila 25 kr., 50 kil 10 gld., 100 kil 18 gld., 5 kil v vrečici franko 1 gld. 80 kr. **Dupovski oves** dobro rodi posebno na peščenih in ilovnatih tleh. Tistega velja 50 kil 6 gld. 50 kr., 100 kil 12 gld. v vrečici na kolodvoru v Konjicah. Se pošilja, dokler seže zaloga.

Oskrbništvo graščine na Goliču pri Konjicah na Štajerskem.